

Ε. Χριστοφορίδη¹, Ι. Ν. Δαλιακόπουλος¹, Δ. Κολλάρος¹, Μ. Παπαδακάκη², Δ. Παπαδημητρίου¹, Α. Ψαρουδάκη³

¹Τμήμα Γεωπονίας, Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο, 71410 Ηράκλειο

²Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο, 71410 Ηράκλειο

³Τμήμα Επιστημών Διατροφής & Διαιτολογίας, Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο 723 00 Σητεία

Εισαγωγή

Η κρητική διατροφή αποτελεί την επιτομή του μεσογειακού διατροφικού προτύπου και έχει αναγνωριστεί παγκοσμίως για τη σημαντική συμβολή της στην ανθρώπινη ευημερία, υγεία, καθώς και την πρόληψη χρόνιων ασθενειών (NCDs). Στην κρητική διατροφή, γίνεται καθημερινή κατανάλωση διαφόρων φυτικών ειδών, τα οποία θα μπορούσαν να καλλιεργηθούν και σε ιδιωτικούς χώρους πρασίνου συνδυάζοντας τη διατροφική χρήση με την καλλωπιστική τους αξία. Η παρούσα εργασία αναφέρει τα αποτελέσματα μιας ποιοτικής έρευνας αξιολόγησης των γνώσεων και των στάσεων των συμμετεχόντων για τη διατροφική αξία και χρήση των ιθαγενών φυτών της Κρήτης.

Μεθοδολογία

Διεξήχθη ποιοτική έρευνα αξιολόγησης των γνώσεων και των στάσεων, κατοίκων αστικών και ημιαστικών περιοχών του νησιού, ως προς τα ιθαγενή φυτά της Κρήτης. Το ερευνητικό εργαλείο, που χρησιμοποιήθηκε ήταν ένα ερωτηματολόγιο, που δημιουργήθηκε και διανεμήθηκε διαδικτυακά με το Google forms της Google. Στάλθηκαν συνολικά 1.110 μεμονωμένες προσκλήσεις για συμμετοχή στην έρευνα καθώς και οκτώ προσκλήσεις σε οργανωμένες ομάδες και συλλόγους (π.χ. ορειβατικοί σύλλογοι) με μέσο αριθμό μελών άνω των 350, για διανομή του ερωτηματολογίου, στη λίστα αλληλογραφίας τους. Με την ολοκλήρωση της έρευνας, διατηρήθηκαν και αξιολογήθηκαν 703 ερωτηματολόγια, από 391 γυναίκες και 309 άνδρες, όπου το 52,1% ήταν κάτοικοι αστικών και το 47,9% ημιαστικών περιοχών και από τους τέσσερις νομούς της Κρήτης. Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων συλλέχτηκαν, καταγράφηκαν με χρήση του Microsoft Excel και αξιολογήθηκαν με το στατιστικό πρόγραμμα IBM SPSS Statistics 20.

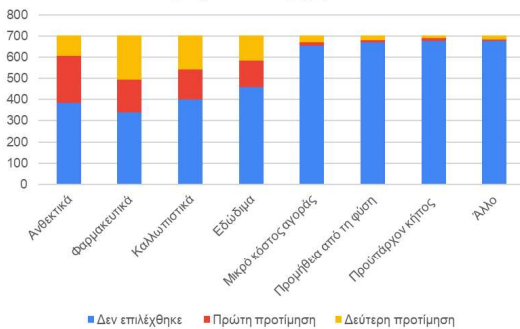
Αποτελέσματα

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, της έρευνας η πλειοψηφία των συμμετεχόντων γνωρίζει την αξία του κρητικού διατροφικού προτύπου και το 37,7% καταναλώνει πάνω από 5 είδη λαχανοειδών ιθαγενών φυτών στην καθημερινότητά του με στατιστικά σημαντική διαφορά $p=0,018$, όπου οι γυναίκες υπερτερούν αριθμητικά έναντι των ανδρών, κατά μέσο όρο. Αναφορικά με τον τρόπο κατανάλωσης των ιθαγενών φυτών, οι συμμετέχοντες αναφέρουν ως πρώτη προτίμηση την κατανάλωση τους ως αφέψημα με 36,7% και ως δεύτερη τα βραστά ή μαγειρεμένα (29,7%), ενώ η προμήθεια αυτών (Εικόνα 1) γίνεται κυρίως μέσω εμπορίου με ποσοστό 54% (πρώτη και δεύτερη προτίμηση).

Εικόνα 1. Προμήθεια ιθαγενών φυτών τη Κρήτης για διατροφική χρήση, σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων

Κριτήρια επιλογής φυτών

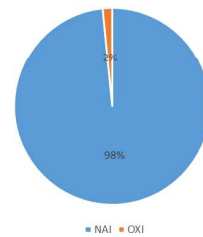

Εικόνα 2. Κριτήρια επιλογής φυτών στους ιδιωτικούς χώρους πρασίνου

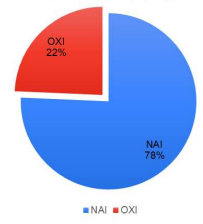
Οι περιορισμένες απαιτήσεις εισροών και συντήρησης, καθώς και η φαρμακευτική αξία των ιθαγενών φυτών της Κρήτης, είναι οι πιο σημαντικοί λόγοι για τους οποίους οι συμμετέχοντες επέλεξαν την καλλιέργεια αυτών των φυτών, σε ιδιωτικούς χώρους πρασίνου (Εικόνα 2). Αναλυτικότερα, με 31,4% είναι η επιλογή ιθαγενών φυτών της Κρήτης, επειδή είναι ανθεκτικά χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις σε νερό, λιπάσματα, φυτοπροστασία κ.ά. με στατιστικά σημαντική διαφορά $p=0,003$ στους συμμετέχοντες με περισσότερα από ένα παιδιά (υπερτερούν αριθμητικά κατά μέσο όρο), όπως και οι συμμετέχοντες με ηλικία 55-64 ετών ($p=0,015$). Με κριτήριο την καλλωπιστική αξία των ιθαγενών φυτών, υπάρχει στατιστική σημαντική διαφορά $p=0,004$ με τις γυναίκες να υπερτερούν αριθμητικά έναντι των ανδρών κατά μέσο όρο, με $p<0,001$ οι κάτοικοι ημιαστικών περιοχών, με $p=0,013$ οι συμμετέχοντες με ηλικία 25-34 ετών, καθώς και όσοι δεν έχουν παιδιά ($p=0,003$).

Παράλληλα, διαπιστώθηκε η θετική στάση από την πλειοψηφία των συμμετεχόντων (79,5%) για την λήψη ενημέρωσης σχετικά με τη αξία των ιθαγενών φυτών. Για να προσδιοριστεί η στάση των συμμετεχόντων ως προς την φύτευση ιθαγενών φυτών σε αστικούς χώρους πρασίνου (Εικόνα 3), η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων 98%, δήλωσαν ότι θα ήθελαν να υπάρχουν στους χώρους πρασίνου περισσότερα ιθαγενή φυτά της Κρήτης (με $p=0,039$ οι άνδρες συμμετέχοντες) και το 78% δήλωσε θετική στάση σε αστικούς χώρους πρασίνου, μόνο με ιθαγενή φυτά (με $p=0,035$ ανάμεσα στους συμμετέχοντες αστικών και ημιαστικών περιοχών)

Ιθαγενή φυτά στους χώρους πρασίνου

Αστικό πράσινο μόνο με ιθαγενή φυτά της Κρήτης

Εικόνα 3. Προσδιορισμός στάσης των συμμετεχόντων ως προς τα ιθαγενή φυτά της Κρήτης στους χώρους πρασίνου

Συμπεράσματα

Με στοχευμένη ενημέρωση των πολιτών, για τις ποικίλες χρήσεις και τις ευεργετικές δράσεις των ιθαγενών φυτικών ειδών της Κρήτης, προκύπτουν νέες προοπτικές αξιοποίησης, ακόμα και στους αστικούς χώρους πρασίνου. Η παρούσα μελέτη θα μπορούσε να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο για τον πράσινο στρατηγικό σχεδιασμό, με πολλαπλά οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη.